

Raadsvoorstel

	afdeling	:	Bedrijfsvoering	
	programma	:		
datum voorstel	:	thema	:	
agendapunt nr.	:	registratie code	:	19B.05999
voorstel nr.	:	behandeld door	:	W.A. Dingemanse
Raadsvergadering	:	e-mail	:	wa.dingemanse@veere.nl
commissie	:	doorkiesnummer	:	488
portefeuillehouder	:			
				J.Y.W. Steketee

Onderwerp:

Programmabegroting 2020.

Voorstel

1. Vast te stellen de programmabegroting 2020 en de financiële begroting 2020.
2. Vast te stellen de koers ten aanzien van de maatschappelijke voorzieningen zoals beschreven in de betreffende paragraaf in de begroting, dit betekent:
 - a. uitwerken van de voorkeursvariant ("meest passend") voor de uitvoeringsagenda maatschappelijke voorzieningen 2025 fase 1;
 - b. uitwerken en aan de raad voorleggen van besluiten over gewenst nieuw beleid voor strategische woningbouwplanning, bijdragen ruimtelijke ontwikkelingen en passend maken van de uitvoeringsagenda;
 - c. in voorbereiding nemen van gebiedsontwikkelingen in Aagtekerke, Oostkapelle, Serooskerke (Zandputgebied) en Westkapelle, zoals beschreven in de paragraaf.
3. In te stemmen met de belastingvoorstellen voor 2020.

Samenvatting

Dit is ons voorstel tot het vaststellen van de programmabegroting 2020 en de financiële begroting 2020. Hiermee stelt de raad het beleid voor 2020 vast en stelt de budgetten voor de programma's en de daarbij behorende prioriteiten voor 2020 beschikbaar. De meerjarenramingen 2021-2023 zijn ook geactualiseerd.

Deze begroting is gebaseerd op ons werkprogramma gemeente Veere 2018-2022 en de Kaderbrief 2019. Ook hebben we rekening gehouden met de amendementen en moties die bij de behandeling van de Kaderbrief 2019 zijn opgenomen.

Inleiding

Bezuinigen en ook investeren.

In deze begroting zien we mogelijkheden om door bezuinigingen de begroting in evenwicht te brengen maar ook ruimte te creëren om te investeren. Door autonome ontwikkelingen op het gebied van de jeugdzorg, gemeenschappelijke regelingen en het gemeentefonds kregen we te maken met tekorten in de meerjarenramingen. Om een begroting te kunnen presenteren die in evenwicht is, hebben we de bedrijfsvoering en de programma's tegen het licht gehouden. In deze begroting zit een voorstel om te bezuinigen tot een bedrag van € 0,526 miljoen.

Werkprogramma.

Als onze belangrijkste opdracht voor de komende jaren zien wij, dat we in goed overleg met onze inwoners de leefbaarheid in onze kernen op peil houden en waar nodig verbeteren. Voor de komende jaren hebben we in het werkprogramma als topprioriteiten genoemd:

- Leefbaarheid in relatie tot recreatie en toerisme, uitgewerkt per kern,
- Vraaggerichte woningbouw,
- Samenwerking en organisatie in het sociaal domein,
- Duurzaamheid,
- Nieuwe opzet van de structuur en cultuur van de interne organisatie,
- Passende maatschappelijke voorzieningen.

De laatste topprioriteit is aangekondigd in de kadernota en (gewijzigd) toegevoegd.

De grote uitdaging daarbij is dat Veere financieel gezond blijft. De financiële kengedaten, de sluitende meerjarenbegroting en het ruim voldoende weerstandsvermogen zijn indicatoren dat daar nu sprake van is. We staan voor een gedegen financieel beleid en willen de financieel gezonde positie zo behouden.

Investeren in passende maatschappelijke voorzieningen.

We streven naar een passend aanbod aan maatschappelijk voorzieningen. Passend betekent in dit verband passend bij de behoefte van de samenleving, passend wat ruimtelijke ontwikkeling betreft en passend in de begroting. Daarin ligt in Veere de komende jaren een grote ambitie en ook een grote (investerings-)opgave. In deze begroting stellen wij u voor om een koers te bepalen voor de 1^e fase. Door integraal naar deze opgave te kijken zien we kansen om te investeren in 4 kernen. **Voor fase 1 en 2 voorzien we een bruto-investering van € 34 miljoen.** Door subsidies, fiscale maatregelen, verkoop van bestaande gebouwen en terreinen en door herontwikkeling van vrijkomende locaties kunnen we de investering terugbrengen tot een netto-investering van € 26,8 miljoen. Dit is voor ons de voorkeursvariant met inbegrip van gebiedsontwikkeling en nieuwbouw van scholen. Deze variant heeft ook draagvlak bij de kernen.

De meerjarenramingen zijn op dit moment krap sluitend en geven weinig beleidsruimte voor de komende jaren. De noodzakelijke bezuinigingen in deze begroting en onze ambities op het gebied van maatschappelijke voorzieningen zijn voor ons aanleiding om de uitgangspunten in het werkprogramma te herijken. We komen hier op terug in de eerstvolgende kadernota.

Wat willen we bereiken

De gemeenteraad moet elk jaar voor 15 november de begroting voor het komende jaar vaststellen. De raad kan met de begroting zijn sturende en kaderstellende taak invullen. Het doel is om een financieel gezonde gemeente te blijven met een gedegen financieel beleid.

Argumenten

1.1 De raad autoriseert per programma de begroting en daarmee ook de prioriteiten voor 2020.

De raad geeft met het vaststellen van deze begroting de financiële kaders aan. De begroting is tevens de basis om de controlerende taak van de raad te ondersteunen. Per programma is een specificatie opgenomen van de budgetten per taakveld. Deze is informatief. Bij de programma's zijn ook de prioriteiten aangegeven die wij in 2020 willen uitvoeren.

1.2 De begroting 2020 en meerjarenramingen 2021-2023 zijn structureel in evenwicht; om dit te bereiken zijn bezuinigingen noodzakelijk.

Nadat alle mutaties zijn verwerkt in de begroting 2020 is sprake van een sluitende meerjarenraming. De jaren 2021 en 2022 laten een tekort zien. De jaarschijf 2023 is (nagenoeg) in evenwicht.

De bezuinigingen die we voorstellen (zie bijlage) hebben geen of geringe gevolgen voor het werkprogramma en/of de dienstverlening. De opbrengst is € 526.000 in 2020 en loopt op naar € 725.000 in 2021 (structureel). Bij de inventarisatie van bezuinigingsmogelijkheden is ook gekeken naar bezuinigingen die verder gaan en gevolgen hebben voor de dienstverlening en/of het werkprogramma. We hebben hier niet voor gekozen, maar zijn wel in beeld gebracht.

De provincie als toezichthouder geeft in het gemeenschappelijk financieel toezichtkader aan dat de begroting structureel en reëel in evenwicht moet zijn. Dit betekent dat de structurele lasten gedekt moeten zijn door structurele baten en de baten en lasten die volledig en realistisch zijn. We voldoen aan de voorwaarden voor repressief toezicht.

- 1.3 *De uitwerking van de 'motie stofkam' is meegenomen in het bezuinigingsvoorstel.*
 Bij de behandeling van de kaderbrief is ook een zogenaamde motie 'stofkam' aangenomen. De invulling van deze motie is meegenomen in en onderdeel van het bezuinigingsvoorstel. Concreet betekent het dat er een generieke korting op de materiele kosten is doorgevoerd van 2%; dit levert € 275.000 structureel op; voor knelpunten in de loop van het jaar reserveren we € 50.000; van het netto resultaat gaat, overeenkomstig de motie, structureel 10% naar het budget maatschappelijke voorzieningen (afgerond € 25.000).
- 2.1 *Beleid en uitvoering van het project maatschappelijke voorzieningen pakken we integraal aan.*
 Om de integrale aanpak van het project te benadrukken hebben we een aparte paragraaf in de begroting opgenomen. Voor de verschillende maatschappelijke voorzieningen gelden de volgende uitgangspunten:
 - passend bij de behoefte van de samenleving (maatwerk per kern)
 - passend in en bij de omgeving (ruimtelijke kwaliteit)
 - passend in de gemeentelijke begroting (balans tussen euro's en ambities).
- 2.2 *De voorkeursvarianten voor maatschappelijke voorzieningen hebben draagvlak in de kernen en kunnen we financieel inpassen.*
 In de paragraaf maatschappelijke voorzieningen is voor fase 1 van het project per kern een voorkeursvariant beschreven. We stellen voor om deze als koers vast te stellen. We hebben hierbij gekeken naar passend zijn bij de behoefte van de samenleving (maatwerk per kern), passend in de omgeving (ruimtelijke kwaliteit) en passend in onze gemeentelijke begroting (balans tussen euro's en ambitie).
- 2.3 *Om de voorkeursvariant uit te voeren moet de raad enkele besluiten nemen.*
 In de paragraaf staat beschreven op welke onderdelen een wijziging van beleid noodzakelijk is. In 2020 leggen we de raad besluiten voor. Wat betreft de gebiedsontwikkelingen is het noodzakelijk dat de raad expliciet een besluit neemt om deze te gaan voorbereiden. Na de voorbereidingsfase leggen we de raad een besluit voor om deze gebiedsontwikkeling in een grondexploitatie onder te brengen.
- 3.1 *De lastendruk in 2020 stijgt voor een huishouden met ca. € 26,--.*
 De OZB stijgt volgens de uitgangspunten en volgens de besluitvorming bij de kaderbrief 2019 met het inflatiepercentage (2%). De rioolheffing en afvalstoffenheffing stijgen met respectievelijk 9,6% en 4%. Er is hierdoor sprake van een stijging van de lastendruk met gemiddeld 4,2%. Dit is afhankelijk van het type huishouden, de WOZ-waarde en het waterverbruik.
- 3.2 *De tarieven rioolheffing stijgen op basis van het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2020-2023 met 9,6%.*
 Het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan komt aan de orde in de gemeenteraad van 12 december 2019 om vast te stellen. Van het concept-plan heeft u al eerder kennis kunnen nemen in het IOB-proces. In dit concept-plan is aangegeven dat de kosten van exploitatie van en investeringen in de riolering stijgen. Als we uitgaan van dit plan en van volledige kostendekking betekent dit, dat de tarieven rioolheffing moeten stijgen met 9,6%. Dit is inclusief inflatieverhoging.
 Nadat het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan is vastgesteld verwerken we de financiële consequenties (voor kosten en opbrengsten) via begrotingswijziging in de begroting 2020.
- 3.3 *De tarieven afvalstoffenheffing stijgen met 4% omdat de kosten stijgen en er*

nog geen volledige dekking van de kosten is bereikt.

In verband met gestegen kosten van afvalinzameling, afvalverwerking en eigen uren is het noodzakelijk dat de tarieven met 8,1% stijgen in 2020. Daarbij is ook het saldo van de egalisatievoorziening volledig ingezet (€ 116.497).

Met het oog op de totale stijging van de lastendruk in 2020 stellen we voor om deze stijging van de afvalstoffenheffing te faseren en in 2 stappen door te voeren en de stijging voor 2020 te beperken tot 4% (inclusief inflatie). Het saldo in de begroting 2020 biedt hiervoor (eenmalig) de ruimte.

Duurzaamheid

Het thema duurzaamheid is belangrijk in het beleid van Veere. In het werkprogramma is het als topprioriteit benoemd. Naast de verplichte paragrafen is er een aparte paragraaf duurzaamheid opgenomen met daarin de routes van ons duurzaamheidsplan, de doelstellingen en uitvoeringsmaatregelen.

Risico's en kanttekeningen

1.1 Om een gezonde financiële positie in Veere te behouden moeten we een vinger aan de pols houden.

Voor een gezonde financiële positie is niet alleen van belang dat de meerjarenramingen structureel en reëel sluitend zijn. De financiële kengetallen geven hiervoor ook een indicatie. Met name het weerstandsvermogen, de schuldpositie en de solvabiliteit geven aan in hoeverre de gemeente in staat is om risico's op te vangen, in welke mate de leningenportefeuille drukt op de begroting en of de gemeente goed in staat is om te voldoen aan haar verplichtingen. In de kaderbrief 2019 hebben we aangegeven dat we voor een gezonde financiële positie kiezen met een gemiddeld risicovol profiel.

Get op het lopende investeringsprogramma uit vorige begrotingen en in deze begroting voor de komende jaren is het belangrijk een vinger aan de pols te houden. Met name met de verwachte investeringen in Maatschappelijk Voorzieningen moeten we op de korte en midden-lange termijn onze schuldpositie en solvabiliteit scherp in de gaten houden. Bij elke (grote) investeringsbeslissing moeten we deze aspecten goed in beeld hebben en meewegen in de beslissing. Met het huidige investeringsprogramma bestaat het risico dat we opschuiven naar een gemiddeld tot hoog risicoprofiel.

1.2 Er komt een herziening van het totale gemeentefonds per 2021.

De onderzoeken die moeten leiden tot een nieuwe verdeling van het gemeentefonds zijn in maart 2019 gestart. Het doel van de herziening is om te komen tot een volledige en integrale herijking van het gemeentefonds. Met deze herziening wordt onder meer beoogd om de vastgestelde knelpunten in de verdeling van de middelen voor het sociaal domein op te lossen. Deze herziening kan herverdeleffecten tot gevolg hebben voor individuele gemeenten.

1.3 Het Rijk heeft extra middelen toegevoegd aan het jeugdhulpbudget.

In de meicirculaire 2019 is gemeld dat gemeenten voor de periode 2019-2021 extra middelen jeugdzorg ontvangen van € 300 miljoen. Voor Veere betekent dit € 242.000 tot en met 2021. Het Rijk heeft aangegeven dat het op dit moment nog onzeker is of de € 300 miljoen vanaf 2022 structureel wordt toegevoegd aan het gemeentefonds. Dit is aan een volgend kabinet. De provincie als toezichthouder heeft in een richtlijn aangegeven dat deze middelen als structureel dekkingsmiddel verwerkt kunnen worden in de begroting. Dat is in de Veerse begroting ook gedaan. Voorwaarde is dat de gemeente tevens zelf maatregelen neemt in het kader van de transformatie rondom jeugdzorg en ggz mede gericht op beheersing van de kosten.

1.4 De reserve grondbedrijf is ingesteld om risico's op te vangen in grondexploitaties.

Er zijn enkele ontwikkelingen die maken dat de reserve grondbedrijf niet toereikend is. Dit is een tijdelijke situatie en komt door het achterblijven van (tussentijdse) winstnemingen, het moeten treffen van een voorziening en het afboeken van de inbrengwaarde. Over de laatste twee onderwerpen informeren wij u binnenkort in

een memo. In de prognoses verwachten we eind 2023 een saldo te hebben in de reserve van € 0,9 miljoen.

Geld

Bij de behandeling van de Kaderbrief heeft een meerderheid van de gemeenteraad een amendement aangenomen waarin de kaders voor de tarieven van de gemeentelijke lasten werden gewijzigd. De extra verhogingen van de onroerende zaakbelasting, forensenbelasting en de toeristenbelasting zijn vervallen. Dit gaf een tekort in de meerjarenramingen van ca. € 400.000. De fracties hebben in hun beschouwingen suggesties gedaan voor besparingen.

In de Kaderbrief zijn onder 5 van het onderdeel financiën enkele budgettaire risico's geschetst. We hebben te maken met autonome ontwikkelingen zoals een tegenvallende algemene uitkering in de meicirculaire 2019, stijgende kosten van de jeugdzorg, een hogere bijdrage aan de GGD en hogere loonkosten als gevolg van een nieuwe CAO voor gemeenteambtenaren. Hierdoor ontstond een fors tekort in de meerjarenramingen waardoor bezuinigen noodzakelijk was. In deze begroting is een bezuiniging verwerkt van € 526.000 in 2020, oplopend naar € 725.000 in 2021 (structureel).

In het begrotingsbeeld in de programmabegroting is de financiële positie in de meerjarenramingen van de gemeente Veere weergegeven. In de financiële begroting 2020 zijn op pagina 3 tot en met 6 de verschillende posten/mutaties toegelicht. We verwijzen daar naar.

Uitvoering

Aparte voorstellen

Door het vaststellen van de begroting stelt de raad de investeringen beschikbaar die voor 2020 zijn gepland. Volgens de financiële verordening kan de raad besluiten van welke investeringen eerst een apart voorstel voorgelegd moet worden.

Digitale programmabegroting 2020

Deze programmabegroting 2020 presenteren we in digitale vorm (<https://veere.begrotingonline.nl>). De raad, maar ook burgers en ondernemers, kunnen op digitale wijze via internet de begroting raadplegen. Dit kan via verschillende invalshoeken: per programma, naar doelgroep, naar kern, maar ook naar portefeuillehouder.

Besluitvormingstabel 2020.

De planning van de bestuurlijke besluitvorming voor 2020 is opgesteld en als document bijgevoegd.

Bijlagen (met Corsa nummer)

- Begroting 2020 - PDF-versie (19B.06244)
- Besluitvormingstabel 2020 (19B.06031)
- Overzicht bezuinigingen (19B.06234)

Communicatie

We publiceren de begroting op de gebruikelijke wijze.

Bijlagen (met Corsa nummer)

Burgemeester en wethouders van Veere,
de secretaris,

de burgemeester,

J.F.M. Steinbusch

drs. R.J. van der Zwaag

Volgens voorstel door de raad besloten op
de griffier,

de voorzitter,

J.A. Fröling-Kok

drs. R.J. van der Zwaag